

Apstiprināts ar Latvijas Bibliotēku padomes
2020.gada 19.novembra sēdes lēmumu

AKREDITĀCIJAS ATZINUMS

Latvijas Nacionālajai bibliotēkai

Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisija (Ilona Dobelniece, Baiba Holma, Aija Janbicka-Vība, Dzidra Šmita) izvērtēja bibliotēkas atbilstību akreditācijas nosacījumiem pēc akreditācijas termiņa beigām atbilstoši Bibliotēku likuma 9., 10.un 11. pantam un LR Ministru kabineta noteikumiem Nr.709 „Bibliotēku akreditācijas noteikumi” un konstatēja:

Kritērijs	Atbilst	Daļēji	Neatbilst	Piezīmes / Pamatojums
Bibliotēkas akreditācijas ieteikumi par iepriekšējo periodu ir izpildīti		X		1. Nav rasta iespēja palielināt finansējumu krājuma komplektēšanai. 2. Tā kā viena no galvenajām prioritātēm ir valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšana, amata vietu skaits bibliotēkā nav palielināts.
Iekšējie normatīvie un plānošanas dokumenti				
Bibliotēkai ir izstrādāti un apstiprināti bibliotēkas darbību reglamentējošie pamatdokumenti	X			
Bibliotēkas nolikums nosaka bibliotēkas darba organizāciju, funkcijas, tiesības un pienākumus.	X			Likums “Par Latvijas Nacionālo bibliotēku” un 30.05.2006. MK noteikumi Nr. 436 “Latvijas Nacionālās bibliotēkas nolikums”.
Bibliotēkas lietošanas noteikumos skaidri definēta bibliotēkas lietošanas kārtība, lietotāju tiesības un pienākumi	X			11.10.2019. Kultūras ministra apstiprināti LNB lietošanas noteikumi.
Bibliotēkā ir izstrādāti un apstiprināti informācijas tehnoloģiju lietošanas noteikumi	X			Ir kā viena nodaļa Latvijas Nacionālās bibliotēkas lietošanas noteikumos.

Bibliotēkai ir apstiprināts maksas pakalpojumu cenrādis	X			26.04.2016. MK noteikumi Nr. 251 "Latvijas Nacionālās bibliotēkas publisko maksas pakalpojumu cenrādis".
Bibliotēkas nolikums, lietošanas noteikumi ir publiski pieejami	X			
Bibliotēkai ir izstrādāts vidēja termiņa plānošanas dokuments, darbības mērķi aptver visus bibliotēkas darbības virzienus	X			LNB attīstības stratēģija 2019.-2023. gadam.
Bibliotēkas personāls				
Darbinieku skaits nodrošina visu bibliotēkas funkciju veikšanu	X			Jaunu funkciju ieviešana un attīstība esošā amata vietu skaita un atalgojuma robežās ir apdraudēta.
Bibliotēkas vadība nodrošina visu bibliotekāro procesu sekmīgu veikšanu	X			
Pārskata periodā visiem darbiniekiem tika nodrošināta profesionālā pilnveide	X			
Darbinieku profesionālā kompetence ir pietiekami augsta, darbinieki veic visus savā amatu aprakstā noteiktos pienākumus un var piedāvāt kvalitatīvus bibliotekāros pakalpojumus	X			
Bibliotēkai ir izstrādāts profesionālās pilnveides plāns nākamajam plānošanas periodam	X			
Bibliotēkas finansiālā nodrošinājuma dinamika pārskata periodā (5 gadi)				
Finansējums ir stabils, nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu un veicina bibliotēkas attīstību		X		Finansējums ir stabils un pakāpeniski nedaudz pieaudzis, pateicoties pašu ieņēmumiem un dažādu projektu finansējumam, tomēr attīstības iespējas ir

				ierobežotas galvenokārt atalgojuma iespēju dēļ.
Krājuma komplektēšanai piešķirtais finansējums atbilst LR Ministru kabineta noteikumu Nr.415 „Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi” ieteikumiem			X	Finansējuma samazinājums krājuma komplektēšanai kopš 2016. gada, pēdējos 3 gados samazinājums par 15-18%, finansējums uz vienu lietotāju – aptuveni tikai 3 EUR (~40% no normatīvos paredzētā).
Darbības pamatrādītāji pārskata periodā				
Bibliotēkas lietotāju skaits				Palielinājies par 16%.
Apmeklējums				Klātienēs apmeklējums samazinājies par 17%, bet virtuālais apmeklējums pieaudzis par 70%.
Izsniegums				Fiziskā krājuma izsniegums samazinājies par 12 %, bet elektroniskā pieaudzis par 23 %.
Informācijas resursi (krājums, datu bāzes)				
Bibliotēkai ir izstrādāta krājuma komplektēšanas koncepcija, kura atbilst lietotāju vajadzību nodrošināšanai. Krājuma komplektēšana notiek saskaņā ar koncepciju	X			Ir izstrādāti LNB krājuma attīstības pamatprincipi, atbilstoši likumam “Par Latvijas nacionālo bibliotēku” un “Obligāto eksemplāru” likumam.
Krājuma izvērtēšana notiek regulāri, pietiekamā apjomā, ir noteikta izvērtēšanas un norakstīšanas kārtība un atbildīgie	X			Darbojas Literatūras izvērtēšanas un Literatūras izslēgšanas komisijas. Izstrādāts dokuments “Kārtība, kādā notiek iespieddarbu un citu dokumentu izslēgšana no LNB krājuma”.
Krājums ir lietotājiem ērti pieejams un aplūkojams	X			Apmēram 350 000 krājuma vienību ir izvietotas brīvpieejā 23 lasītavās.
Uzziņu literatūras krājums ir aktuāls, tiek pastāvīgi papildināts	X			Uzziņu un informācijas centra struktūrā ir Vispārīgā lasītava ar uzziņu literatūras krājumu. Nozīmīgs uzziņu resurss ir LNB veidotā Nacionālā enciklopēdija.

Krājuma komplektēšana notiek regulāri	X			
Bibliotēka strādā ar bibliotēku informācijas sistēmu (BIS) ALEPH , izmanto visas sistēmas moduļu iespējas.	X			Izmanto visus BIS ALEPH500 moduļus.
Krājuma uzskaitē tiek veikta korekti	X			Veic bibliotēku informācijas sistēmā ALEPH 500 atbilstoši MK noteikumiem Nr. 317 un saistītiem LNB iekšējiem reglamentējošiem dokumentiem.
Krājuma inventarizācija tika veikta atbilstoši normatīvajos aktos paredzētajam termiņam	X			Inventarizācijas veiktas: 2017.gadā – Uzziņu un informācijas centra Vispārīgās lasītavas krājumam (NBAUC); 2018./2019.gadā – Bibliotēku attīstības centra Bibliotēku un informācijas zinātņu lasītavas krājumam (NBAZ); 2019.gadā – NLC Humanitāro un sociālo zinātņu lasītavas krājumam; 2020.gadā – NLC Dž.F.Kenedija lasītavas krājumam (NBAUS); 2020.gadā vēl procesā – Galvenās krātuves centra Tautas grāmatu plaukta krājumam
Bibliotēka piedalās elektroniskā Valsts nozīmes kopkataloga veidošanā	X			Elektroniskajā kopkatalogā ir 1 861 419 LNB dokumentu vienības.
Bibliotēka veido mācībspēku publikāciju un noslēguma darbu datu bāzi	X			Veido akadēmisko repozitoriju ACADAEMIA.
Bibliotēkas krājuma dati pilnībā ir atspoguļoti kopkatalogā.		X		Kopkatalogā ir atspoguļoti ap 50% no krājuma, darbs ir aktīvi jāturpina.
Datu kvalitāte ir laba; tiek veikta klasificēšana, priekšmētošana; tiek veidoti autoritatīvie dati	X			Gadā vidēji tiek izveidoti 11500 autoritatīvie dati; pievienoti 2300 priekšmeti.
Bibliotēka veido datubāzes	X			Veido Bibliogrāfiskās datubāzes, Autoratīvo datu bāzi, Nacionālās analītikas datu bāzi, dažādas nozaru datubāzes un daudzas citas.

Bibliotēka veic izdevējdarbību	X			
Bibliotēka veic krājuma digitalizāciju / piedalās digitalizācijas projektos	X			LNB digitālās bibliotēkas apjoms: vairāk kā 8 miljoni digitalizētu grāmatu un periodikas lappušu, attēlu, karšu u.c. materiālu. 89 kolekcijas. ERAF projekts "Kultūras mantojuma satura digitalizācija; Projekts "Rainis un Aspazija" (RunA).
Bibliotēkā ir ieviesti resursu atklāšanas pakalpojumi (PRIMO)	X			PRIMO ieviests 2017. gadā
Bibliotēkas publicitāte. Informācija par bibliotēku tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos				
Bibliotēkas tīmekļa vietnē lietotājiem tiek sniegta aktuāla informācija par bibliotēkas lietošanas noteikumiem, darba laiku, pakalpojumiem, informācijas resursiem, kontaktinformācija	X			
Tīmekļa vietnes saturs tiek uzturēts un atjaunots regulāri.	X			
Tīmekļa vietnē darbojas tulkošanas rīks		X		Daļēji tulkota. Vēlams ieviest tulkošanas rīku.
Aktuālā informācija tiek ievietota sociālajos tīklos	X			
Bibliotēkas pakalpojumi un rīkotie pasākumi				
Krājuma izsniegšana un saņemšana bibliotēkā notiek automatizēti. Tiešsaistē darbojas attālais pakalpojums lietotājiem - grāmatu rezervēšana/pasūtīšana un grāmatu termiņa pagarināšana	X			Pamatā dokumentus izsniedz izmantošanai uz vietas, līdzņemšanai tikai personālā abonementa īpašniekiem.
Bibliotēkā regulāri notika lietotāju konsultēšana un mācības par datubāzu, digitālo resursu, e-pakalpojumu	X			Konsultē ne tikai savus lietotājus, bet arī bibliotēkas nozares speciālistus. Notiek arī lietotāju konsultēšana

izmantošanu				attālināti, izmantojot ZOOM platformu. 2019.g jauns pakalpojums "Jautā nozaru informācijas ekspertam".
Bibliotēkā aktīvi popularizē abonētās tiešsaistes datubāzes	X			Sagatavoti vairāki ceļveži, piemēram "Uzziņu literatūras ceļvedis tiešsaistes abonētās datubāzēs".
Lietotājiem ir pieejami starptautiskā starpbibliotēku abonementa un dokumentu piegādes aģentūras pakalpojumi.	X			Apkalpo citas bibliotēkas, iestādes un Latvijas iedzīvotājus. Piedāvā bibliotēkām arī digitalizācijas pakalpojumus, nosūtot digitalizēto informāciju digitālā veidā.
Bibliotēka piedāvā lietotājiem informācijpratības lekcijas vai kursus	X			Piedāvā bezmaksas nodarbības informācijas meklēšanā dažādos resursos individuāliem lietotājiem, skolēniem un studentiem. Bibliotēku darbiniekiem piedāvā profesionālās pilnveides izglītības programmas un kursus.
Bibliotēkā ir uzskatāmi izvietoti informatīvie materiāli par pakalpojumiem, pasākumiem, kursiem	X			
Bibliotēkā ir pieejams bezvadu internets	X			
Bibliotēkā ir drošības sistēma	X			Krājuma drošību nodrošina uz RFID tehnoloģijām balstīta drošības sistēma. Kopkataloga drošību nodrošina KISC. Digitālās bibliotēkas un citi LNB sistēmu drošību nodrošina LNB Tehnoloģiju departaments.
Tika veiktas lietotāju aptaujas, lai noskaidrotu viedokli un ierosinājumus par bibliotēkas darbu	X			Veiktas divas lietotāju aptaujas 2016. gadā un viena 2017. gadā.
Bibliotēkas infrastruktūra				
Bibliotēkas telpu platība, to tehniskais stāvoklis ir atbilstoši, lai sniegtu kvalitatīvus un daudzveidīgus	X			Telpas lasītāju apkalpošanai - 9869 m ² . Ir 18 lasītavas.

bibliotekāros pakalpojumus				
Telpu iekārtojums ir funkcionāls. Ir nodrošināti ērti apstākļi dažādām mērķgrupām	X			
Bibliotēkā ir mācību un semināru telpa	X			
Bibliotēkā ir izveidota klusā lasītava, grupu telpas, individuālās kabīnes	X			
Telpu noformējums ir informatīvs un estētiski pievilcīgs	X			
Telpu apgaismojums atbilst prasībām	X			
Mēbeļu un pārējā aprīkojuma atbilstība – laba	X			
Tehnoloģiskais nodrošinājums lietotājiem (datori, multifunkcionālās iekārtas) ir labs	X			
Tehnoloģiskais nodrošinājums darbiniekiem (datori, printeri, multifunkcionālās iekārtas, skeneri) ir labs	X			
Klimatiskie apstākļi telpās ir atbilstoši prasībām	X			
Bibliotēka ir pieejama apmeklētājiem ar kustību traucējumiem.	X			
Apmeklētāju informēšanai pie ieejas ir plāksne ar bibliotēkas nosaukumu un darba laiku.	X			
Metodiskais un konsultatīvais darbs				
Bibliotēka sniedza metodisko palīdzību nozares bibliotēkām	X			Metodiskā un konsultatīvā palīdzība īstenota atbilstoši likumā “Par Latvijas Nacionālo bibliotēku” noteiktajai funkcijai - veicināt valsts bibliotēku un nozares attīstību, kā arī LNB attīstības stratēģijā izvirzītajam darbības virzienam.

			<p>Veiktās aktivitātes un pasākumi:</p> <p>1) Realizēta regulāra konsultatīva, informatīva palīdzība publiskajām bibliotēkām, izmantojot dažādas darba formas, piemēram, profesionāli atbalstot reģionu galveno bibliotēku metodiķus, apmeklējot reģionu galvenās bibliotēkas, sagatavojot seminārus un publicējot konsultatīvus materiālus par aktuāliem jautājumiem sabiedrībā, kas saistīti ar bibliotēku darbu (piem., personas datu aizsardzība).</p> <p>2) Paplašināts konsultatīvais darbs arī ar skolu bibliotēkām un akadēmiskajām bibliotēkām (piem., organizēta diskusija par e-resursu racionālu izmantošanu akadēmisko bibliotēku vidū).</p> <p>3) Profesionālās informācijas sagatavošana un izplatīšana (tulkoti un publicēti profesionālo organizāciju izdevumi (piem., vadlīnijas, standarti), sagatavoti dažādi izdevumi (piem., pārskata ziņojums par Latvijas bibliotēkām, Literatūras ceļvedis). Pilnveidots Latvijas Bibliotēku portāls (jauna satura koncepcija un dizains). Profesionālās informācijas resursu kolekcijas un terminoloģijas attīstība (piem., reorganizēta profesionālās literatūras kolekcija, attīstīta nozares terminoloģija (datubāze, terminoloģijas konferences). Nodrošināta regulāra komunikācija nozarē.</p> <p>4) Organizēti un īstenoti dažāda mēroga profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi (apaļie galdi, direktoru sanāksmes, novadpētniecības konferences, semināri u.c.).</p>
--	--	--	--

				<p>5) Īstenota profesionālā pilnveide un tālākizglītības pasākumi (piem., bibliotekāru izglītošana dažādās pratībās (informācijas, mediju)).</p> <p>6) Organizēta un apkopota nozares statistika.</p>
Zinātniskās pētniecības darbs				
				<p>Zinātniski pētnieciskā darbība īstenota atbilstoši izvirzītajiem uzdevumiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbinieki īstenojuši vai piedalījušies 5 starptautiskos, 7 VKKF vai VPP finansētos pētniecības projektos, 4 Latvijas Zinātnes padomes vai valsts pārvaldes iestāžu finansētos pētniecības projektos un 4 cita veida pētniecības projektos; • Darbinieki piedalījušies 9 monogrāfiju, zinātnisko bibliogrāfiju un rakstu krājumu tapšanā un publicējuši 61 zinātnisku publikāciju; • Darbinieki piedalījušies 4 zinātnisko izdevumu redkolēģiju darbībā un 2 zinātnisko izdevumu recenzēšanā; • Darbinieki piedalījušies 6 zinātnisko konferenču un 25 akadēmisko lasījumu un lekciju organizēšanā, darbojušies 4 zinātnisko konferenču komisijās un padomēs un snieguši 51 lasījumu zinātniskajās konferencēs; • Izstrādāti 3 promocijas darbi, 12 maģistra darbi un 8 bakalaura darbi.
Bibliotēka sagatavo biobibliogrāfijas	X			Sagatavoti zinātniskie bibliogrāfiskie rādītāji
Bibliotēka rīkoja zinātniskās konferences / piedalījās	X			Konferences, kas organizētas LNB:

ar priekšlasījumiem			<ul style="list-style-type: none"> • konferenču cikls “Valsts pirms valsts”. • konferenču cikls „Latvijas valstiskuma idejas vēsturiskais ceļš kopējā Eiropas kultūras telpā” u.c. <p>Baltijas digitālo humanitāro zinātņu vasaras skola (2018, 2019)</p>
Bibliotēka veica lietišķus pētījumus	X		<p>Tēmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latviešu grāmatniecība un latviešu literatūras vēsture, trimdas latviešu grāmatniecība <p>(Grāmatniecības pētījumu rezultātā izstrādātas izstādes, piem., “Tiks aizliegts: Baltijas grāmata 1918-1940”, “Neredzamā bibliotēka” (arī publicēta grāmata)).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibliotēku vēsture <p>(Piem., bibliogrāfiski pētniecisks darbs - “Rīgas jezuītu kolēģijas bibliotēka 1583-1621”.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LNB krājumu resursu (dokumentārā mantojuma) izpēte nozaru pētījumiem un īpaši - digitālo humanitāro zinātņu attīstībai Latvijā <p>(piem., kartogrāfijas vēstures izpētei, resursu digitalizācijai un tekstu korpusu izveide, to sagatavošana digitālo humanitāro zinātņu pētījumiem: datoranalīzei un datu vizualizācijai; atvērto saistīto datu kolekcija “Rainis un Aspazija” – humanitāro zinātņu pētījumiem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atvērtās zinātnes rīcībpolitikas īstenošanas izpēte (piem., pētniecības datu repozitorijs) • Latvijas atmiņas institūciju zināšanu

				organizācijas sistēmu dati semantiskās sadarbības nodrošināšanai digitālajā vidē
--	--	--	--	---

Slēdziens

Latvijas Nacionālā bibliotēka atbilst akreditācijas nosacījumiem un akreditācijas rezultātā bibliotēkai jāpiešķir **valsts nozīmes bibliotēkas statuss**.

Ieteikumi

1. Rast iespēju palielināt finansējumu krājuma veidošanai un personāla atalgojumam.
2. Turpināt virzīt ieceri par pazemes vai virszemes autostāvvietas izbūvi.
3. Turpināt virzīt ieceri par Papīra restaurācijas centru.
4. Sagatavot un īstenot nozares profesionāļiem vebinārus par bibliotēku darbam aktuāliem jautājumiem.
5. Īstenot pētījumu par sabiedrības informacionālajām vajadzībām informācijas pakalpojumu novērtēšanai un pilnveidei.

Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētāja,
Bibliotēku akreditācijas komisijas priekšsēdētāja

Dzidra Šmita